

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข*
CONFIRMATORY FACTOR ANALYSIS OF CREATIVE LEADERSHIP
FOR STUDENTS OF THE BACHELOR OF NURSING PROGRAM
FACULTY OF NURSING ROYAL INSTITUTE MINISTRY
OF PUBLIC HEALTH

จิรภัค สุวรรณเจริญ

Jirapuk Suwanjaroen

มารุต พัฒนาผล

Marut Patphol

ดนุลดา จามจุรี

Danulada Jamjuree

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Srinakharinwirot University, Thailand

E - mail: s_jirapuk@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข และตรวจสอบความกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ เก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สถาบันพระบรมราชชนก ปีการศึกษา 2563 จากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี 4 เครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายภาคกลาง, เครือข่ายภาคเหนือ, เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเครือข่ายภาคใต้ โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) จำนวน 340 คน ด้วยแบบสอบถามประเมินระดับความคิดเห็นต่อทักษะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 3 ด้าน รวมจำนวน 17 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 คนอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.83 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

* Received 6 June 2022; Revised 23 June 2022; Accepted 26 June 2022

ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านความยืดหยุ่น 2) ด้านการแก้ปัญหา และ 3) ด้านการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนคือ มีค่า Chi - square (χ^2) เท่ากับ 112.19, ค่า p - value ของ Chi - square เท่ากับ 0.50 ซึ่งมากกว่า .05, ค่าสถิติไคสแควร์สัมพัทธ์ (χ^2 / df) เท่ากับ 0.99, ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.958, ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.000, ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือ (SRMR) เท่ากับ 0.096 และค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.000 โดยแต่ละองค์ประกอบมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง 0.23 - 0.57

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน, ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, นักศึกษาพยาบาล

Abstract

The objective of this research article was to examine the goodness of fit model creative leadership for students of the Bachelor of Nursing program Faculty of Nursing Royal Institute Ministry of Public Health with empirical data by confirmatory factor analysis. Data were multistage random sampling 340 participants in the Bachelor of Nursing Program, Academic Year 2020 from 4 networks of Boromarajonani College of Nursing including the central network, northern network, North eastern network and the southern network from the elements of creative leadership in 3 aspects, totalling 17 items assessing their opinions on creative leadership skills using a 5 - level estimation scale. The content accuracy (IOC) from 5 experts ranged from 0.60 - 1.00, with a confidence value of 0.83. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation. and affirmative component analysis (CFA). The results showed that There are three affirmative components of creative leadership: 1) flexibility, 2) problem - solving skills, and 3) creative communication. which is harmonious with empirical data The harmony index is Chi - square (χ^2) = 112.19, Chi - square p - value 0.50 greater than .05, relative chi - square statistic (χ^2 / df) = 0.99, The comparative harmonization index (GFI) was 0.958, the comparative harmonization index (CFI) was 1.000, the residual root mean squared index (SRMR) was 0.096, and the root mean squared the estimated tolerance (RMSEA) is 0.000, with each component having a factor loading between 0.23 - 0.57.

Keywords: Confirmatory factor analysis, Creative Leadership, Nursing Students

บทนำ

การเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาไทยยุคการศึกษา 4.0 เป็นยุคที่ผู้เรียน ต้องมีการเรียนรู้ อย่างมีเป้าหมาย รู้เท่าทันสถานการณ์ การเรียนควรเป็นไปเพื่อสะสมความรู้และประสบการณ์ รู้จักที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มในตนเอง ทำให้ตนเป็นคนมีศักยภาพรอบด้าน ทั้งทางการเรียนรู้ การเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ มีการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ การมีวินัยในตนเอง และการมีภาวะผู้นำ สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง มีความยืดหยุ่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เพื่อทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตลอดเวลา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิรภัค สุวรรณเจริญ และคณะ ที่ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้จากการปฏิบัติ โดยมีการจัด กิจกรรมกระบวนการเรียนแบบใฝ่รู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติผ่าน กระบวนการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์อย่างเป็นระบบ จนสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้และ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 2) การสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน 3) การนำเสนอความรู้และ 4) การลงมือปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ ความรู้ (จิรภัค สุวรรณเจริญ และคณะ, 2560) เช่นเดียวกับ ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา และ คณิต เขียววิชัย ที่ศึกษาการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิง สร้างสรรค์ สำหรับผู้น้องครุศาสตรบัณฑิต/นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2557 - 2566) พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้น้องครุศาสตรบัณฑิต/นักศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วย 13 ตัวประกอบ แต่ด้านที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ดังนี้ 1) ด้านการยอมรับการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านความยืดหยุ่น และ 3) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา (ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา และ คณิต เขียววิชัย, 2558)

ในวิชาชีพพยาบาลนั้น ภาวะผู้นำเป็นประเด็นที่สำคัญ เนื่องจากเป็นคุณสมบัติที่ พยาบาลทุกคนพึงมี การผลิตบัณฑิตพยาบาลต้องคำนึงถึงความต้องการของสังคม ซึ่งการ ทำงานของพยาบาลส่วนใหญ่จะทำงานร่วมกับบุคลากรในสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ หรือที่ เรียกว่า “สหสาขาวิชาชีพ” ทำให้พยาบาลต้องปฏิบัติบทบาทผู้นำทีมในสถานการณ์ที่แตกต่าง กัน สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล ประการหนึ่งที่กำหนดไว้ ได้แก่ บัณฑิตพยาบาลต้องมีภาวะผู้นำ สามารถบริหารจัดการตนเองและงานได้ โดยเชื่อว่าเมื่อสำเร็จ การศึกษา บัณฑิตพยาบาลจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และ ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ส่งผลต่อการจัดการศึกษาสาขา พยาบาลศาสตร์ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาชีพด้านสุขภาพระดับอุดมศึกษา

ที่นอกจากจะมุ่งหวังให้นักศึกษาพยาบาลมีความรู้ความสามารถทั้งในศาสตร์ของวิชาชีพและในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องแล้ว วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนอีกประการหนึ่งคือมุ่งหวังให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพของความเป็นผู้นำ สามารถนำตนเอง และนำบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสมด้วย ทั้งนี้ จากผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้านความสามารถในการปรับตัวและภาวะผู้นำของบัณฑิตพยาบาล ย้อนหลัง 3 ปีการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2560 - 2562 พบว่า อยู่ในระดับพอใช้ ถึง ระดับดีขึ้นไป โดยมีข้อเสนอแนะ ได้แก่ “บัณฑิตพยาบาลมีความเป็นผู้นำและสามารถปรับตัวได้ในบางสถานการณ์ที่ไม่เรื้อรังเท่านั้น หากมีเวลาเป็นตัวกำหนด จะส่งผลให้บัณฑิตพยาบาลมีการแก้ไขปัญหาซ้ำลง ขาดความมั่นใจในการแสดงตัวเพื่อเข้าคลี่คลายปัญหา ขาดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นในเหตุการณ์เฉพาะหน้า ขาดความสามารถในการตัดสินใจและการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นต้น” (ผลการประเมินความพึงพอใจผู้ใช้บัณฑิต และทีมสหสาขาวิชาชีพ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2560 - 2562) ซึ่งการผลิตบัณฑิตพยาบาลให้มีคุณภาพ สามารถเตรียมรับกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงนั้น ส่วนสำคัญคือการพัฒนาให้นักศึกษาคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และที่สำคัญคือ การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นกับตัวนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานด้วยความมั่นใจ สามารถปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ในขณะปฏิบัติงานร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ รวมทั้งมีพฤติกรรมการแสดงออกถึงความสามารถและทักษะในการนำ การจูงใจบุคคลอื่น ๆ ด้วยความยืดหยุ่น มีความสามารถในการแก้ปัญหา และมีการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ Carolyn Chambers Clark กล่าวไว้ในหนังสือ Creative Nursing Leadership and Management ว่า ผู้นำทางการพยาบาลเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วยคุณลักษณะ คือ 1) ทักษะพื้นฐาน (basic skills) ประกอบด้วย การจัดการความเครียดทั้งของตนเอง และความเครียดที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ด้วยความยืดหยุ่น การใช้ความคิดวิจารณ์ญาณในการแก้ปัญหา และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และ 2) ทักษะขั้นสูง (advance skills) ประกอบด้วย การจูงใจและการสร้างทีมงาน เพื่อเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติการพยาบาล สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรู้เท่าทัน (Carolyn Chambers Clark, 2009)

ดังนั้น ผู้นำรุ่นใหม่ต้องมีความคิดเชิงวิเคราะห์ เมื่อวิเคราะห์แล้วจะต้องคิดสิ่งใหม่ ๆ คิดนอกกรอบ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จึงควรเป็นต้นแบบของการพัฒนาภาวะผู้นำ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาด้านภาวะผู้นำต่อไป ด้วยวิธีการวิจัย ทั้งในเชิงแนวคิด รูปแบบและกระบวนการ (ไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2553) สอดคล้องกับผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ กิตติ์กาญจน์ ปฏิพันธ์ ที่สรุปว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ (Vision) จินตนาการ (Imagination) และความยืดหยุ่น (Flexibility) (กิตติ์กาญจน์ ปฏิพันธ์, 2555) สอดคล้องกับผลการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำ

เชิงสร้างสรรค์ของ ศศิธรดา แพ่งไทย และคณะ พบว่า มี 3 องค์ประกอบหลัก 10 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ ประกอบด้วย 1.1) การสร้างวิสัยทัศน์ 1.2) การสื่อสารวิสัยทัศน์ 1.3) การสร้างแรงบันดาลใจ 2) ด้านผู้นำของผู้นำ ประกอบด้วย 2.1) ความตระหนักรู้วัฒนธรรมละบริยาภาศ 2.2) ความสามารถด้านเทคโนโลยี 2.3) ความสามารถทางสติปัญญา และ 3) ด้านคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ประกอบด้วย 3.1) สร้างสรรค์นวัตกรรม 3.2) ประยุกต์ใช้นวัตกรรม 3.3) ความท้าทาย 3.4) ความยืดหยุ่นและจินตนาการ (ศศิธรดา แพ่งไทย และคณะ, 2562) เช่นเดียวกับ Puccio. M. et al. ได้สรุปว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้คือ การจูงใจ (Motivation) จินตนาการ (Imagination) และความคิดริเริ่ม (Originality) ทั้งนี้ จากการศึกษางานวิจัยจำนวนมากที่สนับสนุนแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (Creative Leadership) สามารถยืนยันได้ว่าทฤษฎีดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ดี โดยได้รับการยอมรับกันมากในศตวรรษที่ 21 (Puccio. M. et al., 2011) สอดคล้องกับ Carolyn Chambers Clark กล่าวไว้ในหนังสือ Creative Nursing Leadership and Management ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในวิชาชีพพยาบาล ประกอบด้วย การปรับบทบาท การจัดการความเครียด การบริหารเวลา การคิดวิจารณ์ญาณ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การจัดการความขัดแย้ง การมอบหมายงาน และการเคารพกฎหมาย (Carolyn Chambers Clark, 2009)

ในทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำจำนวนมาก และมีความหลากหลาย เช่น ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะ ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม และภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ แต่ทั้ง 3 ลักษณะไม่เพียงพอต่อการทำความเข้าใจเกี่ยวกับผู้นำ และจากการสำรวจ ผู้วิจัยพบว่า แต่ละงานวิจัยมีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน โดยส่วนมากจะมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร (พิมพ์พร พิมพ์เกาะ, 2557); (กิตติกรธรรมกิจวัฒน์ และมานิตย์ อาษานอก, 2562); (สุภาพ ฤทธิ์บำรุง และวัลลภา อารีรัตน์, 2557) มีการวัดตัวแปรตามในงานวิจัยแต่ละเรื่องเป็นคนละหน่วย และผลการวิจัยอาจมีข้อขัดแย้ง ทำให้ไม่สามารถหาข้อสรุปที่ชัดเจนได้ว่าแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ดังกล่าวมีประสิทธิภาพหรือไม่ และมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด รวมทั้งการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ควรใช้รูปแบบใดในการพัฒนา และใช้ระยะเวลาในการพัฒนานานเท่าใด ทั้งนี้ ในการวิจัยที่ผู้วิจัยรวบรวม พบว่า ยังไม่มีงานวิจัยเรื่องใดที่พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ที่ต้องทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิต นักศึกษาด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลที่เป็นจากรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา แล้วทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบ

ความกลมกลืนของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ กับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี 4 แห่ง ที่อยู่ระหว่างการศึกษาศึกษาปีการศึกษา 2563 จำนวน 13,953 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี 4 แห่ง ที่อยู่ระหว่างการศึกษาศึกษาปีการศึกษา 2563 จำนวน 340 คน โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดตามแนวคิดของ Costello and Osborne ที่เสนอว่า กลุ่มตัวอย่างควรมีจำนวน 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ จึงจะเหมาะสมกับขนาดของโมเดลที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Costello, A. B. & Osborne, J. W., 2005) ซึ่งผู้วิจัยทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) แล้วจึงหยิบฉลากชื่อวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จาก 4 เครือข่ายรวม 12 แห่ง ดังนี้ 1) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เครือข่ายภาคกลาง จำนวน 4 แห่ง จาก 12 แห่ง จำนวน 120 คน 2) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เครือข่ายภาคเหนือ จำนวน 3 แห่ง จาก 7 แห่ง จำนวน 80 คน 3) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เครือข่ายภาคใต้ จำนวน 2 แห่ง จาก 5 แห่ง จำนวน 60 คน และ 4) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 3 แห่ง จาก 6 แห่ง จำนวน 80 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามประเมินระดับความคิดเห็นต่อทักษะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถาบันการศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว เป็นบุตรลำดับที่ บทบาทหน้าที่ในสถาบันการศึกษา และระยะเวลาที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติบทบาทหน้าที่ และ 2) คือ แบบสอบถามประเมินระดับความคิดเห็นต่อทักษะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ เห็นด้วยมากที่สุด (5 คะแนน) จนถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด (1 คะแนน) จำนวน 17 ข้อ โดยวัดทักษะภาวะผู้นำเชิง

สร้างสรรค์ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความยืดหยุ่น จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านการแก้ปัญหา จำนวน 6 ข้อ และ 3) ด้านการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 6 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ทั้งฉบับจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาภาวะผู้นำ 2 ท่าน, ด้านการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต 2 ท่าน และด้านการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร 1 ท่าน โดยมีผลการทดสอบอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ (Internal Consistency Reliability) ในกลุ่มนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 30 คน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.83

การเก็บและรวบรวมข้อมูลและการพิทักษ์สิทธิ์

การวิจัยครั้งนี้ ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เลขที่ SWUEC/X/G - 069/2564 ก่อนที่ผู้วิจัยนำแบบสอบถามประเมินระดับความคิดเห็นต่อทักษะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 17 ข้อไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 340 คน โดยการส่งแบบสอบถาม Google form ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดในตอบแบบสอบถาม จุดประสงค์ของการวิจัย วิธีการตอบแบบวัด รวมถึงการรักษาข้อมูลให้เป็นความลับ และแนวทางการขอออกจากการวิจัย ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา มาวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) ด้วยโปรแกรม R

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน มีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading : b) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error : SE) การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (t Values) ของค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (Coefficient of Determination : R^2) ของตัวชี้วัดของแต่ละองค์ประกอบ ทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความยืดหยุ่น ด้านการแก้ปัญหา และด้านการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิเคราะห์ พบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: b) ของตัวชี้วัดของทั้ง 3 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.23 - 0.57 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน มีค่าตั้งแต่ 0.08 - 0.13 ค่าการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าน้ำหนักองค์ประกอบ มีค่าตั้งแต่ 2.77 - 6.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

($p < 0.05$) และค่าความเชื่อมั่นของการวัดข้อมูลของตัวชี้วัด มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ตั้งแต่ 0.06 - 0.33 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (b) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE) ค่าการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (t) และค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิต	Mean	S.D.	Standardize Factor Loading	Standardize Error	T	R^2
ด้านความยืดหยุ่น						
1. การปรับตัวตาม สถานการณ์	4.91	0.29	0.38	0.10	3.90	0.14
2. ความยืดหยุ่นตามการ เปลี่ยนแปลง	4.82	0.38	0.48	0.09	5.43	0.23
3. การควบคุมอารมณ์ใน สถานการณ์ คับขัน	4.79	0.41	0.37	0.09	4.34	0.14
4. การมองเห็นทางออกของ ปัญหา	4.76	0.44	0.41	0.09	4.46	0.17
5. ความรับผิดชอบของตนเอง ต่อผู้อื่น	4.78	0.42	0.25	0.09	2.77	0.06
ด้านการแก้ปัญหา						
1. การทำความเข้าใจกับ ปัญหาที่พบ	4.95	0.21	0.50	0.13	3.91	0.25
2. การวิเคราะห์สาเหตุ เพื่อ หาแนวทางแก้ปัญหา	4.75	0.43	0.57	0.09	6.60	0.33
3. การจัดลำดับความสำคัญ ของปัญหา	4.64	0.48	0.39	0.09	4.42	0.15
4. การหาแนวทางแก้ปัญหา จากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ	4.71	0.45	0.33	0.09	3.57	0.11
5. ความสามารถในการ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของ ปัญหา	4.73	0.44	0.30	0.09	3.30	0.09
6. การนำเสนอทางเลือกใน การแก้ปัญหา	4.71	0.45	0.53	0.09	6.13	0.29
ด้านการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์						
1. การรวบรวมข้อมูลก่อนการ สื่อสาร	4.94	0.23	0.29	0.10	3.08	0.09

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิต	Mean	S.D.	Standardize Factor Loading	Standardize Error	T	R ²
2. การวิเคราะห์ข้อมูลก่อน การสื่อสาร	4.89	0.32	0.39	0.10	3.71	0.15
3. การใช้รูปแบบการสื่อสาร สองทาง	4.89	0.32	0.29	0.09	3.11	0.09
4. การสื่อสารเพื่อให้กำลังใจ	4.83	0.38	0.33	0.10	3.30	0.11
5. การสื่อสารอย่าง ตรงไปตรงมา	4.69	0.46	0.28	0.09	3.23	0.08
6. การสื่อสารเพื่อสร้างแรง บันดาลใจ	4.65	0.50	0.23	0.08	2.92	0.06

** p<0.05

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมพอดีของโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ตามตารางที่ 1 พบว่า ค่าดัชนีความเหมาะสมพอดีของโมเดล มีค่า χ^2 เท่ากับ 112.19 คำนัยสำคัญทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.50 และค่าสถิติไคสแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi - square) (χ^2/df) เท่ากับ 0.99 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2.00 ดังนั้น ค่า χ^2 จึงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเมื่อพิจารณาว่าดัชนีความเหมาะสมพอดีอื่น ๆ ได้แก่ ค่าดัชนีระดับความเหมาะสมพอดี (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.96 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ซึ่งมีค่าสูงตามเกณฑ์ แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รวมทั้งค่าดัชนีรากกำลังที่สองเฉลี่ยของเศษ (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.096 และค่าดัชนีรากกำลังที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.00 แสดงว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความยืดหยุ่น ด้านการแก้ปัญหา และด้านการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถวัดทักษะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตได้

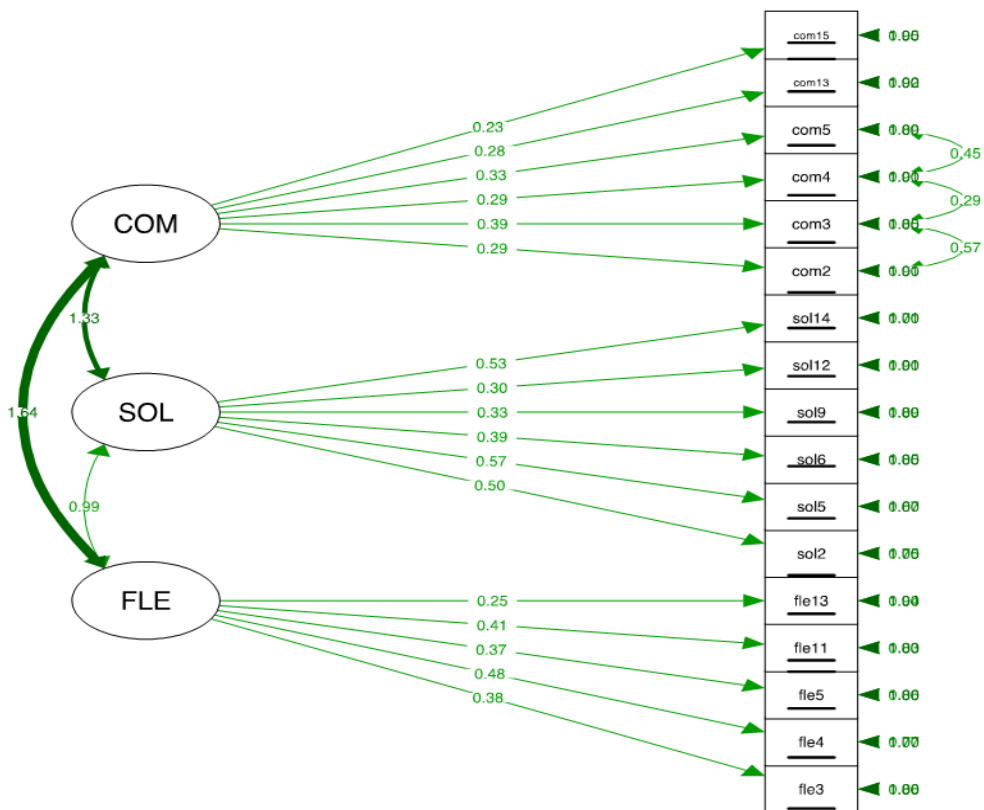
ตารางที่ 2 ค่าดัชนีทดสอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

ดัชนีบ่งชี้ความเหมาะสมพอดี	ค่าดัชนี	เกณฑ์	ผลบ่งชี้
1. ค่าสถิติไค - สแควร์ (Chi - square : χ^2)	112.19	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	เหมาะสมดี
2. ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ	0.50	p<0.05	เหมาะสมดี

ดัชนีบ่งชี้ความเหมาะสมพอดี	ค่าดัชนี	เกณฑ์	ผลบ่งชี้
3. ค่าสถิติไคสแควร์สัมพัทธ์(Relative Chi - square) (χ^2/df)	0.99	$\chi^2/df < 2.00$	เหมาะสมดี
4. ค่าดัชนีระดับความเหมาะสมพอดี (GFI)	0.96	GFI > 0.90	เหมาะสมดี
5. ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเปรียบเทียบ (CFI)	1.00	CFI > 0.90	เหมาะสมดี
6. ค่าดัชนีรากกำลังที่สองเฉลี่ยของเศษ (SRMR)	0.096	SRMR < 0.05	สูงกว่าเกณฑ์
7. ค่าดัชนีรากกำลังที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA)	0.00	RMSEA < 0.05	เหมาะสมดี

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ของโมเดลภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ทั้ง 3 องค์ประกอบ พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก ตั้งแต่ 0.23 - 0.57 และมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกค่า เมื่อพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากค่าดัชนีความเหมาะสมพอดีของโมเดล มีค่า χ^2 เท่ากับ 112.19 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.50 และค่าสถิติไคสแควร์สัมพัทธ์(Relative Chi - square) (χ^2/df) เท่ากับ 0.99 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2.00 ดังนั้น ค่า χ^2 นั่นคือค่าไคสแควร์แตกต่างจากศูนย์จึงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าโมเดลการวิจัยสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแสดงในภาพที่ 1

Chi - square=112.19, (χ^2/df) = 0.99, P - value=0.50, RMSEA=0.00

ภาพที่ 1 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ นักศึกษา
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

อภิปรายผล

การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข และตรวจสอบความกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยโปรแกรม R ผลการวิจัยพบว่า ได้กำหนดองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต 3 องค์ประกอบ ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ทั้ง 3 ด้าน มีค่าเป็นบวก มีขนาดตั้งแต่ 0.23 - 0.57, ค่า χ^2 เท่ากับ 112.19 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.50 และค่าสถิติ ไคสแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi - square) มีค่าน้อยกว่า 2.00 ดังนั้น ค่า χ^2 จึงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า

โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเมื่อพิจารณาค่าดัชนีความเหมาะสมพอดีอื่น ๆ ได้แก่ ค่าดัชนีระดับความเหมาะสมพอดี (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.96 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ยิ่งเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) รวมทั้งค่าดัชนีรากกำลังที่สองเฉลี่ยของเศษ (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.096 และค่าดัชนีรากกำลังที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.00 ยังมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมร แสงอรุณ ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความหมายในชีวิตของนักศึกษาครู พบว่าค่า χ^2 เท่ากับ 6.46 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.78 และค่าค่าสถิติไค - สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi - square) มีค่าน้อยกว่า 2.00 ดังนั้น ค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเมื่อพิจารณาค่าดัชนีความเหมาะสมพอดีอื่น ๆ ได้แก่ ค่าดัชนีระดับความเหมาะสมพอดี (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ยิ่งเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (สมร แสงอรุณ, 2563) ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ในการวิจัยที่ผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรกับผลการศึกษาจากข้อมูลเชิงประจักษ์ หากผลการวิเคราะห์พบว่าค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 หรือยิ่งเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต 3 องค์ประกอบหลัก พบว่า องค์ประกอบด้านความยืดหยุ่นวัดได้จาก 5 ตัวแปรสังเกตได้ ประกอบด้วย 1) การปรับตัวตามสถานการณ์ 2) ความยืดหยุ่นตามการเปลี่ยนแปลง 3) การควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์คับขัน 4) การมองเห็นทางออกของปัญหา และ 5) ความรับผิดชอบของตนเองต่อผู้อื่น โดยค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับ กาญจนา จิตุพันธ์ และกาญจนา สานุกุล ศึกษาความยืดหยุ่นและทนทานของจิตใจโดยใช้ทักษะการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เทคนิคเภสัชกรรม วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น พบว่าความยืดหยุ่นและทนทานของจิตใจ ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์ องค์ประกอบด้านการจัดการแก้ปัญหา (กาญจนา จิตุพันธ์ และกาญจนา สานุกุล, 2559) เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ กฤษพล อัมระนันท์ พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีความคิด

สร้างสรรค์และด้านการมีวิสัยทัศน์ (กฤษพล อัมระนันท์, 2559) สอดคล้องกับผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ ที่สรุปว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ (Vision) จินตนาการ (Imagination) และความยืดหยุ่น (Flexibility) (กิตติกร ธรรมกิจวัฒน์ และมานิตย์ อาษานอก, 2562) เช่นเดียวกับการศึกษาของสมชาย รุ่งเรือง และธีระวัฒน์ จันทิก ศึกษารูปแบบการพัฒนาผู้นำสู่การสร้างแรงผลักดันเชิงสร้างสรรค์ พบว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย จินตนาการ (Imagination) ความยืดหยุ่น (Flexibility) วิสัยทัศน์ (Vision) และ การแก้ปัญหา (Problem Solving) (สมชาย รุ่งเรือง และธีระวัฒน์ จันทิก, 2560)

องค์ประกอบด้านการแก้ปัญหา วัดได้จาก 6 ตัวแปรสังเกตได้ ประกอบด้วย 1) การทำความเข้าใจกับปัญหาที่พบ 2) การวิเคราะห์สาเหตุ เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา 3) การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา 4) การหาแนวทางแก้ปัญหาจากแหล่งข้อมูลที่ น่าเชื่อถือ 5) ความสามารถในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของปัญหา และ 6) การนำเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา โดยค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับ Puccio. M. et al. กล่าวไว้ในหนังสือ Creative Leadership: skill that drive change ว่าการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ความรู้เชิงลึก (Depth Knowledge) ทักษะในการแก้ปัญหา (Problem - Solving Skills) และทักษะทางสังคม (Social Skills) (Puccio. M. et al., 2011) เช่นเดียวกับการศึกษาของ หทัยกานต์ กุลวชิราวรรณ และคณะ พบว่าองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหสำหรับหัวหน้างานของอุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้ามีทั้งหมด 8 ด้าน คือ 1) การระบุปัญหา 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล และค้นหาสาเหตุ 3) การวิเคราะห์ปัญหา 4) การจัดหมวดหมู่และเชื่อมโยง 5) การสรุปความ 6) การวางแผนจัดการกับปัญหา 7) การประยุกต์นำไปใช้ และ 8) การตรวจสอบ (หทัยกานต์ กุลวชิราวรรณ และคณะ, 2563)

และองค์ประกอบด้านการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ วัดได้จาก 6 ตัวแปรสังเกตได้ ประกอบด้วย 1) การรวบรวมข้อมูลก่อนการสื่อสาร 2) การวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการสื่อสาร 3) การใช้รูปแบบการสื่อสารสองทาง 4) การสื่อสารเพื่อให้กำลังใจ 5) การสื่อสารอย่างตรงไปตรงมา และ 6) การสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ โดยค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับนวฉวี ประเสริฐสุข ศึกษาการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์เพื่อสร้างสุขในครอบครัว พบว่า การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพที่สุดคือ การสื่อสารที่มีเนื้อหาชัดเจนและตรงต่อบุคคลเป้าหมาย เนื่องจากการสื่อสารจะมีเนื้อหาที่ชัดเจน ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และตรงต่อบุคคลที่ต้องการสื่อสาร โดยมักเป็นการสื่อสารแบบสองทาง (นวฉวี ประเสริฐสุข, 2558) เช่นเดียวกับการศึกษาของ วรพันธุ์ แยมหงษ์ปภา และพระสุธีรัตน

บัณฑิต ที่ศึกษาการสื่อสารทางสังคมเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ขององค์กรทางพระพุทธศาสนา พบว่า การสื่อสารทางสังคมขององค์กรทางพระพุทธศาสนาประกอบด้วย ๕ ด้าน ได้แก่ 1) ด้านรูปแบบการสื่อสาร 2) ช่องทางการสื่อสาร 3) สารสำคัญของสื่อสาร 4) การสร้างการมีส่วนร่วมของการสื่อสาร และ 5) การจัดการสื่อสารขององค์กรทางพระพุทธศาสนา (วรพันธุ์ แยมหงษ์ปภา และพระสุธีรัตนบัณฑิต, 2552)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ได้ว่า โมเดลองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 จึงสามารถใช้วัด และประเมินภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตได้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต พบว่า 1) องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านความยืดหยุ่น ซึ่งมี 5 ตัวแปรสังเกตได้ 2) ด้านการแก้ปัญหา มี 6 ตัวแปรสังเกตได้ และ 3) ด้านการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ มี 6 ตัวแปรสังเกตได้ และ 2) ความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าดัชนีความเหมาะสมพอดีของโมเดล มีค่าเท่ากับ 1.00 ซึ่งมีค่าสูงตามเกณฑ์ แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ได้แก่ โมเดลองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโมเดลมีความเหมาะสม สามารถใช้วัดและประเมินภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นสถาบันการศึกษาพยาบาลอื่น ๆ ควรนำโมเดลองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้านไปใช้ในการวัดประเมินภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาพยาบาล ทั้งก่อนและหลัง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ผู้เรียนระดับอุดมศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่ตรงตามบริบทของแต่ละสถาบันต่อไป 2) ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ ผู้วิจัยท่านอื่น ควรนำแบบวัดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ไปใช้วัดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ในสถาบันการศึกษาพยาบาลอื่น ที่อาจมีบริบทและสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนแตกต่างจากนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สถาบันพระบรมราชชนก ในโอกาสต่อไป เพื่อให้ทราบว่านักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีภาวะผู้นำ

เชิงสร้างสรรค์ในระดับใด เพื่อเป็นแนวทางสร้างเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ทุกสถาบันให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป และ 3) ข้อเสนอแนะ การทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการพัฒนาปรับปรุงแบบวัดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ในด้านอื่นที่มีมาตรฐานและมีคุณภาพ สามารถวัดกับ นักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาลในบริบทของตนเอง เพื่อจะได้แบบวัดที่มีความ เฉพาะเจาะจงกับกลุ่มประชากรและสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวัด

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎพล อัมระนันท์. (2559). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่वंก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์.
- กาญจนา จิตพันธ์ และกาญจนา สานกุล. (2559). การศึกษาความยืดหยุ่นและทนทานของ จิตใจโดยใช้ทักษะการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง เทคนิคเภสัชกรรม วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น. ใน บทความวิจัยนำเสนอในการประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 7. มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่.
- กิตติกร ธรรมกิจวัฒน์ และมานิตย์ อาษานอก. (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะ ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด บุรีรัมย์. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 11(2), 1-18.
- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2555). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา อาชีวศึกษา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จิรภัค สุวรรณเจริญ และคณะ. (2560). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะใน ศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต. วารสารพยาบาลสาร คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 44(4), 177-188.
- ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา และคณิต เขียววิชัย. (2558). การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายในการ เสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้บังคับบัญชา/นักศึกษานักศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2557 - 2566). วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์ วิจัย, 7(2), 191-206.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). LISREL Model: การวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อการวิจัย (ฉบับที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นวลฉวี ประเสริฐสุข. (2558). สื่อสารอย่างสร้างสรรค์เพื่อสร้างสุขในครอบครัว. วารสารสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 8(2), 737-747.
- พิมพ์พร พิมพ์เกาะ. (2557). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ใน ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2553). ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพ : กระบวนทัศน์ใหม่และผู้นำใหม่ทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรพันธุ์ แยมหังษ์ปภา และพระสุธีรัตนบัณฑิต. (2552). การสื่อสารทางสังคมเพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ขององค์กรทางพระพุทธศาสนา. วารสารมหาจุฬาลงกรณวิชาการ, 6(ฉบับพิเศษ), 181-200.
- ศศิธดา แพงไทย และคณะ. (2562). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. วารสารมหาจุฬาลงกรณวิชาการ, 6(7), 3299-3313.
- สมชาย รุ่งเรือง และธีระวัฒน์ จันทิก. (2560). รูปแบบการพัฒนาผู้นำสู่การสร้างแรงผลักดันเชิงสร้างสรรค์. วารสารสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(1), 29-46.
- สมร แสงอรุณ. (2563). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความหมายในชีวิตของนักศึกษาครู. วารสารชุมชนวิจัย, 14(2), 16-29.
- สุภาพ ฤทธิ์บำรุง และวัลลภา อาริรัตน์. (2557). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา, 8(2), 190-198.
- หทัยกานต์ กลุขิราวรรณ และคณะ. (2563). การพัฒนารูปแบบการวิเคราะห์แก้ไขปัญหาในกระบวนการผลิตสำหรับหัวหน้างานของอุตสาหกรรมเสื้อผ้า. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดงหลวง, 14(2), 383- 400.
- Carolyn Chambers Clark. (2009). Creative Nursing Leadership and Management. In Jones and Bartlett Publishers. Sudbury, Massachusetts.
- Costello, A. B. & Osborne, J. W. (2005). Exploratory Factor Analysis: Four recommendations for getting the most from your analysis. Practical Assessment, Research, and Evaluation, 10(7), 1-9.

Puccio. M. et al. (2011). "Creative leadership: Skills that drive change (2nd ed.)".
Thousand Oaks, California: Sage.